

Šajerc" izhaja vsaki tisk, datiran z dnevom prihodnje nedelje.

oročnina velja za Avstrijo: za celo leto 5 kron, za Ogrsko 4 kron 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 7 kron; za drugo inozemstvo se plačnina naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačnina naprej. Posamezne štepe prodajajo po 12 v.

Redništvo in upraviteljstvo se nahajata v Ptuju, gledališko posloplje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (insetarov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 250 za 1/64 strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 40.

V Ptuju, v nedeljo dne 7. oktobra 1917

XVIII. letnik

Avstro-ogrski zunanji ministar o vojni in miru.

C. k. korespondenčni urad poroča iz Bukapešte, da je imel avstro-ogrski zunanji ministar ob neki priliki velezanimivi politični govor, kateremu posnemamo v krajši obliki glavnih točk.

Minister grof Czernin pojasnil je najprej krasni vojaški položaj zavezanca. Potem je zapričel govoriti o političnem položaju in je m. dr. dejal: „Milijoni, ki se borijo, bodisi potem v strélskem jarku ali na bojišču, hočejo vedeti, zakaj in za koga se borijo. Pravico imajo izvedeti, za kaj se mir še vedno ni izvršil, čeprav ga hoče celi svet. Mi nečemo trpeti nobenega miru, ki ni pravi; pripravljene smo pa tudi, pričeti s mirovnimi pogajanjmi, kadar bodojoji sovražniki to stališče sporazumnega miru spoznali. S tem so mirovni cilji avstro-ogrskemarhije dovolj jasno označeni. Treba je pa javnosti povedati, kako se danes nadalje razvijate popolnoma razrušenih evropskih razmer od strani c. in k. vlade sploh nehači.

V splošnem je naš program zopetne odločbe novega svetovnega reda v odgovoru na mirovno noto papeža. Ta program je treba torej le izpopolniti. Osrednje sile hočejo v bodoče vsakršna oboroženja opustiti, čeprav naše v teh težkih letih edino v svoji vojni sili varstvo proti mnogokratni premoči. Naša je spremenila razne nazore. Nauk o razpadu monarhije je bil, ki je položaj v Evropi otežil. Ako smo se v vojni kot popolnoma zdravi in enakopravni izkazali, potem sledi iz tega, da smemo računati na popolno razumevanje naših potrebščin v Evropi in da so nadejane, da bi se nas zamoglo silo odločja premagati. V trenutku, ko smo dokazali, smo pa tudi v položaju, da vsem z našimi nasprotniki hočeje odložimo in naše prepire potem sodišča mirno uredimo. Evropo se mora odgovorno po tej vojni postaviti na novo mednarodno pravno podlago, ki daje garancija trajnost. Ta garancija mora biti jamstvo, ne pride več do maščevalne vojne nobene strani. Naši potomci ne smejo več te take vojne doživeti. Pot k temu pa edino mednarodno razoroženje. Vsi morajo pa pri temu imeti enako pravico na vojo, vodo in zrak. Ali proti vojski kot sredstvu politike se moramo boriti. Ta pot je gotovo težavna in vendar jo bomo morali iti. Velika zmeta je, da bode svet po tej vojni zopet tam prišel, kjer je l. 1914 nehal; edino oboroženje bi tvorilo gospodarsko razoroženje vseh držav. Že pred vojno so bila vsa bremena pretežka, čeprav Avstro-ogrsko ni stala na potrebni vojaški visočini, ki je vojna presenetila. Med vojno je prejemarjeno oboroženje izvršila. Ali po vojni bomo oboroženje za vse države naravnost

neznosno. Iz teh razmer je le en izhod mogoč, to je splošno mednarodno svetovno razoroženje. Ogronne mornarice nimajo nobenega namena več, ako svetovne države svobodo morja garantirajo. Pozemske armade bi se morale znižati na najnižjo mero, ki jo potrebuje vzdržanje reda. To je mogoče le na mednarodni podlagi. Vsaka država bode morala oddati nekaj od svoje samostojnosti, da zasiguri svetovni mir. To mirovno gibanje se bode seveda le polagoma razvilo; ali naša dolžnost je, da se postavimo na čelo tega gibanja, katerega temeljni principi se bodejo ob sklepanju miru določili.

Drugi temelj je svoboda visokega morja in razoroženje na morju. Ako se to uresniči, odpade vsak temelj za varstvo pokrajin. Ako se uresniči mednarodno razoroženje, potem odpade vsaka potreba pokrajinskega varstva. V tem slučaju zamoremo opustiti povečanja avstro-ogrskemarhije, seveda, ako bi tudi sovražnik naše lastne pokrajine popolnoma izpraznil.

Četrti temeljni nauk je prostost za gospodarsko delovanje in brezpogojno prepričenje bodečoe gospodarske vojne. Predno sklenemo mir, moramo imeti gotovost, da so naši današnji nasprotniki misel o gospodarski vojni opustili.

S tem načelom se strinja tudi Nemčija. Naši nasprotniki pa ne. Ali sila države ne leži v močnih besedah njenih vodilnih mož, marveč naravnost v nasprotju z njimi. Mi ne iščemo svoje moč v velikih besedah, mi jo iščemo v sili naših slavnih armad, v trdnosti naših zvez, v vztrajnosti našega zaledja in v razumnosti naših vojnih ciljev. In ker ne zahtevamo nobenih utopij, ker v vsak meščan monarhije, na bojišču in doma, zakaj se bori, zato smo si tudi gotovi, da dosežemo svoj cilj. Nasse ne more pripogniti, nas se ne more uničiti. V zavesti svoje sile in v popolni jasnosti, kaj hočemo doseči, hodimo svojo pot.

Ako nas naši sovražniki prisilijo, da nadaljujemo vojno, potem bomo prisiljeni, da svoj program revidiramo in od naše strani povračilo zahtevamo. Govorim tako, ker sem prepričan, da bi se na sedanjem temelju svetovni mir lahko uresničil. Pri nadaljevanju vojne pa si obdržimo prostoro k o. Popolnoma prepričan sem, da bomo v enem letu še mnogo ugodnejše stali, kakor danes; ali smatral bi za zločin, ako bi katerikoli materijalni ali teritorijalni dobički to vojno le za en dan podaljšali, brez da bi to zahtevala integriteta monarhije in varstvo bodočnosti. Edino iz tega razloga sem za sporazum in mir.

Ako naši sovražniki nočejo slišati, ako nas silijo, da to pobijanje nadaljujemo, potem si obdržimo revizijo svojega programa in prostost naših pogojev. Nisem preveč optimističen glede volje entente, da se sklene na zgorajšnji podlagi sporazumni mir. Ogronna večina celega sveta hoče ta spora-

zumni mir; ali nekateri posamezniki ga preprečajo s hladnim srecem in mirnimi živci. Mi bomo v tem slučaju svojo pot naprej korakali. Vemo, da zamoremo izdržati na bojišču in v zaledju. Nikdar nismo bili majhni v preteklih težkih urah in nikdar prevzetni v zmagi. Naša ura bode prišla in z njo sigurno jamstvo prostega, mirnega razvoja Avstro-Ogrske.“

Tako je govoril naš zunanji ministar. Dokazal je v tem govoru na resnesebični in očitni način, da Avstro-Ogrska in Nemčija nista proti miru, da želita mir, čeprav si seveda ne pustita oropati svoje pravice do življenja in bodočnosti. Vsak dan nadaljevanja vojne je zločin naših sovražnikov. Sedaj smo nekako v zadnjem hipu svoje potrpežljivosti! Naša zahteva je, kakor je bila v začetku te nesrečne vojne: kar je naše, mora naše ostati! Mi smo proti vsakemu nasilju, proti vsakemu zatiranju človečanskih pravic. Ali ravno zato si tudi ne pustimo vzeti pravice do lastne domovine, — si ne pustimo vzeti prekrasno našo Avstrijo! Zemlja naša mora biti naša! Noben Srb, noben Rus, Italijan ali drugi sovražnik ne sme gospodariti na avstrijski zemlji! Mir — vsi želimo mir, pa ne mir suženjstva, marveč mir svobodne, proste, srečne Avstrije!

Svetovna vojska.

Avstrijsko uradno poročilo od četrtka.

K.-B. Dunaj, 27. septembra. Uradno se danes razglašalo:

Vzhodno bojišče. V pokrajini vzhodno od Radaveca se je sovražni artillerijski ogenj mestoma ožil.

Italijansko bojišče. Pri armadni skupini Borojevič se je po naših letalcih in odpornem ognju tri sovražne letalce sestrelilo. V pokrajini Tonale prišlo so pogorske naše čete za sovražno fronto, razstrelile tam dve železnici na vrh, uničile več skladišč in se vrnile brez izgub z vjetimi.

Šef generalštaba.

Angleški naval vstavljen.

Nemško uradno poročilo od četrtka.

K.-B. Berlin, 27. septembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. Bitka v Flandriji je včeraj divjala nepretrgano od ranega jutra do globoko v noč. V malih bojih se je nadaljevala do jutra. Zopet je v boju izkušena 4. armada angleškemu navalu kljubovala. Uspeh dneva je naš. Bobenski ogenj nezaslišane sile je pričel napade. Za steno prahu in dima prodirala je angleška infanterija med Maugelaere in Hollebeke, spremljana od pancerskih avtomobilov. Na obeh straneh Langenmarcka večkrat naskakujoči sovražnik bil je vedno v ognju in bližinskem boju odbit.